

Çalışan, 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununda yer alan, “Çalışanların Yükümlülükleri Madde 19” dan doğan sorumluluklarını yerine getirmekle yükümlüdür.

Görev Tanımı ile belirlenmiş görevlerinin, çalışma ortamı ve şartlarındaki zaman içinde oluşacak değişikliklerin İnsan Kaynakları Direktörlüğü'ne bildirimini esas olup, bu sorumluluk çalışana aittir.

GENEL KURALLAR

1. Koç Üniversitesi Etik Davranış Kuralları ve İdari Personel Yönetmeliği Kurallarına uyulmalıdır. İşyerine kesinlikle alkol ve uyuşturucu madde almış olarak gelinmemelidir. İşyerine böyle maddeler getirilmemeli ve işyerinde içilmemelidir.
2. Çalışma alanı içinde güvensiz ve tehlikeli davranışlarda bulunulmamalıdır. Yapılacak iş ile ilgili güvenlik önlemlerinin yetersiz olduğu durumlar var ise Yöneticiye ve İş Güvenliği Birimi'ne bildirilmeli ve çalışma yapılmamalıdır.
3. Kişisel koruyucu donanımlar kullanılmalıdır. İşin doğası gereği toplu koruma önlemlerinin yetersiz kaldığı yerlerde mutlaka sertifikalı kişisel koruyucu donanımlar kullanılmalıdır. (Baret, iş ayakkabısı, iş eldiveni, gözlük, maske, paraşüt tip emniyet kemeri vb.)
4. Kullanılan tüm ekipmanların güvenli, korumalı, sağlam olmasına dikkat edilmeli, arızalı, hasarlı ya da deformasyona uğramış olan var ise kullanılmamalıdır.
5. Yapılan işle ilgili emniyet ve güvenlik tedbirlerine uyulmalıdır. Tehlike içeren riskli işler yapılmamalıdır.
6. Tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde ilgili yöneticinin bilgisi ve izni olmadan kesinlikle tek başına çalışma yapılmamalıdır.
7. Düzensiz işyerinin, iş kazalarına sebebiyet verdiği unutulmamalıdır. Çalışma ortamı daima temiz ve düzenli tutulmalıdır.
8. Kampüs içinde yaşanan tüm yaralanmalar, kazalar ve ilkyardım gerektiren olaylar İş Güvenliği Birimine bildirilmelidir.
9. İşyerinde alınmış iş güvenliği tedbirlerine eksiksiz uyulmalıdır. Talimat ve ikaz levhalarına dikkat edilmeli ve yerleri değiştirilmemelidir.
10. Tehlikeye neden olabilecek durum veya arıza hallerinde yetkililerin müdahalesi için ilgili birimler bilgilendirilmeli, bu süre içinde de olaya veya duruma müdahale edilmemelidir.
11. Girilmesi yasak olan alanlara yetkililerin izni olmadan veya keyfi şekilde girilmemelidir.
12. Çalışma yapılması nedeniyle güvenli olmayan geçiş bölgeleri kullanılmamalıdır.
13. Çalışma alanında, çalışılan sürede sivri, uçları veya keskin kenarları bulunan malzemeler ve atıklar gelişigüzel atılmamalı ve çalışma ortamında kontrolsüz bulundurulmamalıdır.
14. Soyunma odalarında, kişisel dolaplarda veya masa çekmecelerinde parlayıcı, patlayıcı özellikte malzemeler ve bakteri oluşumuna neden olabilecek maddeler ile kesici-delici aletler bulundurulmamalıdır.
15. Yürüme yollarında ve çalışma alanı zemininde takılıp düşmeye neden olacak malzemeler bulundurulmamalıdır.
16. Koridorlarda ya da ıslak zeminlerde temizlik yapılırken kullanılan uyarı levhaları dikkate alınmalı, yerler ıslakken ya da temizlik yapılırken bu alanlar kullanılmamalıdır.
17. Elektrikli cihazların yakınında çay, kahve gibi dökülme ihtimali olan içecekler bulundurulmamalıdır.
18. Ofis alanındaki tüm elektrikli aletlerin kablolarının, fiş ve prizlerinin uygun ve emniyetli olması sağlanmalıdır.
19. Mesai sonunda odadan ayrılırken ışıkların ve elektrikli aletlerin (Klima, prize takılı şarj cihazı vb.) kapalı konumda olduğu kontrol edilmelidir.
20. Devrilecek, yuvarlanacak ve tehlike yaratacak şekilde istif yapılmamalıdır.
21. Servislere hareket etmeden önce binilmelidir. Araçlar hareket halinde iken binmeye ve inmeye çalışılmamalıdır.
22. Sağlık durumunda bozulma olması, bulaşıcı hastalık belirtilerinin başlaması vb. durumlarda ilgili yönetici ile işyeri hekimine bilgilendirme yapılmalıdır.
23. Salgın hastalık gibi durumlar için yayımlanan duyurulara ve talimatlara uyulmalıdır.
24. Üniversite içerisinde uygulanan yangın, deprem, tahliye vb. tatbikatlara katılım sağlanmalıdır. Yapılan tatbikatlarda belirlenen senaryolara uyularak hareket edilmelidir.
25. **Acil durumlarda 1122 Acil Durum Hattı aranmalıdır.**
26. Yangın söndürme cihazları ve acil çıkış yerleri mutlaka öğrenilmelidir.
27. Çalışma ortamının acil çıkışı engellemeyecek şekilde düzenlenmesi sağlanmalıdır.
28. Acil çıkış kapıları giriş-çıkış yapmak için kullanılmamalıdır.
29. Acil çıkış merdivenlerinde ya da kaçış yolunda, acil durumda kaçışı engelleyecek malzemeler bulundurulmamalıdır.

YÜKSEKTE ÇALIŞMA

Seviye farkı bulunan ve düşme sonucu yaralanma ihtimalinin oluşabileceği her türlü alanda yapılan çalışma; yüksekte çalışma olarak kabul edilir.

1. Düşme noktalarında (Asansör, şaft, cephe, döşeme tabyası imalatı, perde, kolon imalatı çalışmaları vb.) çalışırken korkuluk, güvenlik ağı, zemin kapamaları, güvenli iş iskelesi, merdivenler, çalışma platformları gibi güvenlik önlemlerinden, imalatın tehlike durumuna göre bir veya birden fazla önlem alarak çalışmaya başlanmalıdır.
2. Boşluk kenarlarındaki çalışmalarda mutlaka toplu koruma önlemleri alınmalı. Cephe, asansör, galeri, sahanlık ve şaft kenarlarındaki çalışmalara başlamadan önce alan korkuluk ya da güvenlik ağı ile kapatılmalıdır.
3. Düşme noktalarında çalışırken işin doğası gereği toplu koruma önlemlerinin yetersiz kaldığı yerlerde düşmeye karşı ek önlem olarak emniyet kemerleri yaşam hatlarına ya da uygun ankrajlara bağlanarak çalışılmalıdır.
4. Çalışmaya başlamadan önce yüksekte yapılacak çalışmanın şartlarına uygun erişim ekipmanları belirlenmelidir. Yüksekte çalışma eğitimi olmadan kesinlikle yüksekte çalışma yapılmamalıdır.
5. Tek başına yüksekte çalışma yapılmamalıdır. Yüksekte yapılan çalışmalarda çalışan kişi ve ekip gözetilmeli, alan sorumlusu takibi ve denetimi altında olmadan çalışma yapılmamalıdır.
6. Çalışma yapılacak bölgede çevre emniyeti alınarak işaretleme yapılmalıdır.
7. Çalışma koşullarını etkileyen rüzgar, yağış gibi çevresel koşullar her çalışma öncesinde kontrol edilmelidir.
8. Yüksekte çalışmalarda düşme ihtimali olan kenarlara uyarı niteliğinde güvenlik bandı veya şerit çekilmelidir.
9. Yüksekte yapılan çalışmalarda kullanılan el aletleri ve diğer malzemelerin düşmesini engelleyecek tedbirler alınmalıdır.
10. Yüksekte yapılması zorunlu olmayan montaj ve benzeri çalışmalar mümkün olduğunca yerde yapılmalıdır.
11. Altı-üstlü çalışma yapılmamalıdır. Yüksekte yapılacak çalışmalarda çevre emniyetini alarak yüksekte yapılan çalışma nedeniyle zemin seviyesine düşebilecek parçalara karşı önlemler alınmalıdır.
12. Yüksekte çalışmalarda takılıp düşmeye sebep olabilecek sarkan kıyafetler giyilmemelidir.
13. 30 dakikadan fazla yüksekte çalışma yapılmamalı, yan durarak çalışılmamalıdır.
14. Yüksekte çalışırken taşınan malzemenin 10 kg'dan az olmasına dikkat edilmelidir.
15. Çalışma zemininde, geçişi engelleyen malzeme ve atıl malzeme bulunmamalıdır. Yağlı maddelerin zemin üzerine dökülerek kaygan zemin oluşturması engellenmelidir.
16. Güç hatlarına yakın noktalarda enerji tamamen kesilip, gerekli emniyet önlemleri (topraklama, etiketleme, kilitleme vb.) alınmadan kesinlikle çalışma yapılmamalıdır.
17. Çalışılacak alanda enerji nakil hatlarının olup olmadığı kontrol edilmelidir. Güç hatlarına yakın noktalarda metal merdiven kullanılmamalıdır.
18. Seyyar merdivenler her kullanımdan önce kontrol edilmeli, hasarlı basamaklar ve bağlantı noktaları varsa kullanılmamalı ve onarılması sağlanmalıdır.
19. Kaygan zemin ve merdivenlerde seyyar merdiven kullanılmamalıdır. (Seyyar merdiven kullanılacak zemin düz ve sağlam olmalıdır).
20. Seyyar merdiven, tam açılması için yeterli alan olacak şekilde doğru açıyla ve merdiven boyunun ¼ oranında yerleştirilmeli ve kilitleme tertibatı kullanılmalıdır.
21. Seyyar merdivenlere ek yükseklik elde etmek için kutu, kasa gibi malzemeler kullanılmamalıdır.
22. Seyyar merdivenin yer değiştirme işlemi, üzerinde çalışan varken veya üzerinde malzeme varken yapılmamalıdır.
23. Yüksek bir alana ulaşmak için kullanılan merdivenlerde, basamaklar üzerinde elle güvenli bir şekilde tutunabilecek yer yok ise en üstteki iki basamak (Geri yaylanan/çift taraflı katlanır merdivenlerde en üst üç basamak) üzerinde çalışma yapılmamalıdır.
24. Kullanılacak seyyar merdiven ve seyyar iskelelerin standartlara uygun olup olmadığı, yapılan işte gerekli emniyet tedbirlerini sağlayıp sağlamadığı kontrol edilmelidir.
25. Düşmelerin önlenmesi için çalışma alanları düzenli tutulmalı çalışma yüzeyleri (zeminleri) temiz ve engelsiz olmalıdır.
26. Yüksekte yapılacak çalışmalarda kullanılacak iskeleler yönetmelikte belirtilen standartlara uygun olmalıdır. İskelelerin tüm parçaları (çaprazlar, takviyeler, kalaslar vb.) eksiksiz bir şekilde kurulmalı. İskeleler düz engebesiz bir zemine oturtulmuş, tijlerle ayrılmayacak şekilde duvara sabitlenmiş olmalıdır.
27. Kullanılan traksiyonel vinç, asma iskele vb. ekipmanlar her kuruluma ve olumsuz hava koşulları ile karşılaşıldığında akredite kuruluşlar tarafından periyodik kontrolden geçmeli ve raporlanmalıdır. Bu ekipmanlar iş başı yapmadan önce kontrol edilmeli olumsuz bir durum yok ise işbaşı yapılmalıdır.
28. Çatı eğimlerinin 45 dereceyi aştığı durumlarda, çatı, kaymayı önleyici çatı el merdiveni ya da iskele platformu gibi bir destek sistemi olmaksızın çalışılmamalıdır. Gerekli tedbirler alınmadan kesinlikle çatı üzerine çıkılmamalıdır.
29. Şeker, kalp, tansiyon, vertigo (baş dönmesi) vb. kronik rahatsızlıkları olanlar ile epilepsi (sara) hastaları ve yükseklik korkusu olanlar durumlarını yöneticilerine ve işyeri hekimine bildirmelilerdir. Çalışmaya işyeri hekiminin onayı olmadan başlanmamalıdır.

KAPALI ALANLARDA ÇALIŞMA

1. Kapalı bir alana girilmesi gereken çalışmalar öncesinde, kapalı alana girmeden işi yapmanın tüm alternatif yolları değerlendirilmelidir.

- İş, ilgili sorumlunun nezareti altında yapılmalıdır. Dışarıda duracak bir kişi, kapalı alanda çalışan ile devamlı temasta olmalı içerideki çalışan kontrol altında tutulmalıdır. Dışarıya “uyarı” levhaları konulması sağlanmalıdır. Çevre emniyeti alınmalıdır.
- Kapalı alanlarda çalışmaya uygun acil durum planı ve hazırlıkları yapılmalıdır. Acil durum müdahale ekipmanları ve ekipleri hazır durumda bekletilmelidir.
- Kapalı alanlarda çalışma öncesi çalışılacak alanı etkileyecek tüm enerji kaynakları izole edilmelidir.
- Kapalı alanlara giriş öncesinde atmosferde yeterli miktarda havalandırma yapılmalıdır.
- Kapalı alanda atmosfer ve gaz ölçümü yetkin kişiler tarafından gerçekleştirilmelidir. Gaz Ölçümü Yapan Kişi’lerin yetkinlikleri tanımlanmalı ve kontrol edilmelidir.
- Kapalı alanda hava kalitesini etkileyebilecek tehlikeler mevcutsa, görevli çalışan üzerinde gaz ölçüm cihazları bulundurmalı ve tehlikeli gazların ölçümünü sürekli yapmalıdır. Bu gazlardan herhangi birinin belirlenen limit dışına çıkması durumunda çalışmayı derhal durdurmalıdır.
- Kapalı alanın tehlikeleri göz önüne alınarak kullanılması gereken kişisel koruyucu donanımlar (Örneğin temiz hava solunum cihazı) belirlenmeli ve bu donanımların kullanımında yetkin olunmalıdır. Kapalı alana girmeden önce içeride; yanıcı, patlayıcı veya zehirli gaz olup olmadığı kontrol edilmelidir.
- Kapalı alanda çalışma öncesinde çalışma alanı yeterince aydınlatılmalıdır. Bu aydınlatmanın kapalı alan türüne göre (örn. Exproof, 24 volt, vb.) seçilmesi gerekir.
- Gerekli tedbirler alınmadan, spiral taş motoru gibi kıvılcım çıkartan elektrikli aletler kullanılmamalıdır. Elektrikli aletlerin topraklanmış olmasına dikkat edilmelidir.
- Dışarıyla irtibat; bir ucu kapalı alan içinde, diğer ucu çalışma yapan kişiyi devamlı kontrol altında tutan çalışanda olmak üzere ipe sağlanmalıdır.
- Acil durumlarda, kapalı alandan dışarıya süratle nasıl çıkılabileceği işe başlamadan önce öğrenilmelidir.
- İçeride çalışma esnasında bir tehlike meydana geldiğinde, çalışanları kontrol altında tutan dışarıdaki çalışan, mutlaka yardım çağrısında bulunduktan ve yardımcıları geldikten sonra temiz hava sağlayan maskeyle kapalı alana girmelidir.
- Elektrik çarpma tehlikesi varsa “emniyet ipi” olarak çelik değil, kendir/normal ip kullanılmalıdır.

ELEKTRİK ÇALIŞMALARI

- Gerekli güvenlik önlemlerini almadan hiçbir teçhizat devreden çıkarılmamalı veya devreye alınmamalıdır. Panonun altında YALITKAN PASPAS olmadan çalışma yapılmamalıdır.
- İlgili yönetici tarafından tayin edilmiş olan güvenlik kurallarına titizlikle uyulmalıdır.
- 42 Volt ve daha yüksek alternatif akım devrelerinin tehlikeli olduğu ve özel önlem almayı gerektirdiği unutulmamalıdır.
- Yüksek gerilim tesislerindeki çalışmalar (Bakım, onarım, arıza) belirlenmiş Yüksek Gerilim İşletme Sorumlusu nezaretinde veya bilgisinde “EKAT” belgesi olan personel veya yetkili firma tarafından yapılmalıdır.
- Bütün elektrik tesisatının, cihazlarının veya iletkenlerin daima gerilim altında bulunduğu kabul edilmeli ve buna göre önlem alınmalıdır.
- Üzerinde enerji olan elektrik teçhizatında temizlik yapılmamalı, önce enerji kesilmelidir.
- Ekip halinde çalışmada ekip sorumlusunun talimatlarına göre hareket edilmelidir. Ekip elemanları arasında anlaşmanın tam ve kusursuz olması sağlanmalıdır.
- Elektrik yangınlarına su ile müdahale edilmemelidir.
- Çalışmaya başlamadan önce;
  - Voltaaj (akımı) kesilmeli (devre açılmalı),
  - Pano kilitlenmeli, anahtar alınmalı,
  - Pano üzerine “Dikkat, çalışma var, herhangi bir işlem yapmayınız” yazılı uyarı levhası asılmalı,
  - İlgili sigortalar çıkarılmalı ve çantaya koyulmalı,
  - Gerekli yerlere nöbetçi yerleştirilmeli,
  - Uygun ölçü aletleri ile kutupları ve toprak hattı dikkatle kontrol edilmelidir. Topraklama yapmadan çalışmaya başlanmamalıdır.
- 650 Volt ve daha yüksek gerilimli ana dağıtım panoları ve teçhizatı bakım, onarım ve kontrol çalışmaları için akım kesilmeli ve bunlar diğerlerinden bir bölme veya paravan ile ayrılmalıdır.
- Trafo, kondansatör, vb. teçhizatı herhangi bir işleme başlamadan önce alınacak önlemleri içeren talimatların uygun yerlerde ve devamlı asılı durmasına dikkat edilmelidir.
- Yüksek gerilim hücrelerinde yalıtılmış tabure, kauçuk halı ve eldivenler, ıstankalar, yangın söndürme cihazları, kısa devre ve topraklama teçhizatı, çalışma güvenlik talimatlarının bulunması sağlanmalıdır.
- Tesisattaki akım trafolarının sekonder uçları boşta ise bunlar mutlaka kısa devre ettirilmeli ve topraklanmalıdır.
- Voltaaj varken kutuplardan herhangi biri açılmamalıdır.
- Ellerin terli ve ıslak olmamasına dikkat edilmelidir.

16. Sigorta atmış ise veya şalterde bir arıza varsa devrede bir kısa devreden dolayı ark olup olmadığı öğrenilmeli, varsa önce ark yapan yer tamir edilmeli, daha sonra enerji verilmelidir.
17. Sigorta değiştirirken aynı özellikte sigorta kullanılmalıdır.
18. Ampul değiştirirken metalik yerlere dokunulmamalıdır.
19. Açık kablolar, metalik kablolar dokunulmamalıdır.
20. Arıza giderildikten sonra ilk provayı çalışanın kendisi yapmalıdır. Değişiklikler makine operatörüne çalışanın kendisi tarafından açıklanmalı ve çalışma bir süre denetlenmelidir.
21. İş bitiminde;
  - a) Toprağa kaçak olup olmadığı araştırılmalı,
  - b) Alınan güvenlik önlemleri sırayla kaldırılmalı ve herhangi bir anormal durum olup olmadığı kontrol edilmeli,
  - c) Pano çalışanın kendi anahtarı ile kapatılmalı ve kilitlenmeli,
  - d) Akımı verdikten sonra ark veya kontağın olup meydana gelip gelmediği araştırılmalı,
  - e) Akımı vermeden önce ilgili teçhizatı herhangi bir kimse ya da kırılacak malzeme bulunmadığından emin olunmalı.
22. Elektriği kesmeden bir müdahale zorunluysa mutlaka ÇALIŞMA İZİNİ alınmalı ve bütün önlemler alındıktan sonra (izoleli takımlar, lastik eldiven, kauçuk halı, vb.) en fazla 380 volta kadar izin verilebileceği unutulmamalıdır.
23. Elektrik kabinlerinde yöneticiden izin almadan hiçbir değişiklik yapılmamalıdır.
24. Transformatörün devreden çıkarılabilmesi için yüksek gerilim, dolayısıyla alçak gerilim devreden çıkartılmalıdır.
25. Bir şalterden besleme devrelerini çıkartmak gerektiğinde kısa devre meydana gelmesine ve kutupların toprakla temasına engel olunmalıdır.
26. Kutup uçları kesinlikle duvara değdirilmemelidir.
27. Akım ve akım uçları kontrolünde mutlaka en az iki elektrikçinin birlikte çalışması gerektiği unutulmamalıdır.
28. Elektrik kabinlerinde iş elbisesi, el aletleri vb. malzeme bırakılmamalıdır.
29. Elektrik kabinlerinde anormal durumlar yöneticiye yazılı olarak bildirilmelidir.
30. Topraklama hatlarının uygunluğu, güvenilirliği, periyodik olarak kontrol edilmelidir.
31. Kablo uçları normlara uygun olarak boyanmalı ve bağlanmalıdır.
32. Zemin üzerindeki makineler toprağa kaçak yönünde kontrol edilmelidir.
33. Elektrik ile çalışmalarda izole merdiven kullanılmalıdır.
34. Yeraltı kablolarında önce kapasitif boşaltma sağlanmalıdır. Kısa devre, topraklama işleminin çalışma yerinin yakınında ve her iki ucunda yapılmalıdır.
35. Uygun el aletleri kullanılmalı ve bunlar iyi korunmalıdır. El aletleri özel amacı dışında kullanılmamalıdır.
36. Trafo, kondansatör, kontrol panosu vb. teçhizatın bulunduğu bütün odalar daima kapalı tutulmalı, anahtarları muhafaza edilmelidir.

KAYNAK ÇALIŞMALARI

1. Kaynağa başlamadan önce kişisel koruyucu malzemeler (Kaynak eldiveni, kaynak maskesi ya da gözlüğü, kaynak elbisesi ve diğer koruyucu malzemeler) temin edilmelidir.
  2. Üzerine yanıcı sıvılar dökülmüş elbise giyilmemeli ve kaynak yapılan yerin yakınında yanıcı malzemeler bulundurulmamalıdır.
  3. Kaynak ışığının çevrede çalışanları etkilememesi ve cürufaların etrafa saçılarak zarar vermemesi için kaynak çadırı kullanılmalıdır.
  4. Kaynak yapılan çalışma alanında çevre emniyeti alınmalıdır. Çalışma sahasına dışarıdan müdahale olmamalıdır. Çalışma alanından kaynaklı tehlike ve risklere karşı çalışma alanı çevreden izole edilecek şekilde emniyete alınarak, alan etrafındaki kişi ya da kişilere gelebilecek zarara karşı önlem alınmalıdır.
- A. OKSİJEN KAYNAĞI**
1. Oksijen kaynak takımındaki tüplerde, gaz kaçağı bulunup bulunmadığına, üzerlerindeki emniyet ventillerinin işler durumda olup olmadığına, manometre ve basınç düşürücünün bulunup bulunmadığına dikkat edilmelidir.
  2. Hortumlar kontrol edilmelidir. Yıpranmış hortumlar kullanılmamalıdır.
  3. Yanıcı gaz tüpü hortumu ile oksijen tüpü hortumu farklı renkte olmalıdır. Yanıcı gaz tüpü hortumu kırmızı, yakıcı gaz (Oksijen) hortumu mavi veya gri renk olabilir. Hortumlar tüp ve şalomaya çift kelepçe ile bağlanmalı ve tel kullanılmamalıdır.
  4. Şaloma hortum bağlantısı ile tüp hortum bağlantılarında geri tepme emniyet valfleri bulunmalıdır.
  5. Tüpler taşınırken özel arabaları ile taşınmalı, atılarak veya yuvarlanarak taşınmamalıdır.
  6. Seyyar oksijen kaynak takımlarının özel arabaları olmalı, tüpler arabaya dik olarak konulmalı ve devrilmeyecek şekilde bağlanmalıdır.
  7. Sabit sistemlerde de yine tüpler dik olarak konulmalı ve sarsıntılarda devrilmemesi için bağlanmalıdır.
  8. Oksijen tüplerinde ventillerin takılmasını ve dönmesini kolaylaştırmak için yağ ve gres gibi maddeler sürülmemeli, yağlı bezle silinmemeli ve yağlı elle tutulmamalıdır. Oksijen tüplerinde lastik conta kesinlikle kullanılmamalıdır.

9. Üflecin tıkanık olup-olmadığı kontrol edilmeli, basınç ayarlayıcı ventil sıkılmadan önce, tüp kısa bir an açılarak pas ve pislik dışarı atılmalıdır.
10. Şalomanın tıkalı olması halinde el veya parmaklar şaloma ağzına konarak kontrol yapılmamalıdır. Tazyikle gelen gaz, parmağı kopardığı gibi eli de parçalayabilir.
11. Ventil açılırken gaz çıkışı yönünde durulmamalı ve şalomayı vücuda tutarak kontrol yapılmamalıdır. Ventilden gaz çıkışı tüplerden de uzaklaşacak yönde olmalıdır.
12. Üfleç, önce yanıcı gaz açılarak tutuşturulmalı ve daha sonra da yakıcı gaz verilerek basınçlandırılmalıdır.
13. Donmuş ventiller sadece sıcak su veya buharla ısıtılarak açılmalı, hiçbir surette açık alev yaklaştırılmamalıdır.
14. Kaynak işinde kullanılan oksijen, asetilen veya LPG tüpleri yangın tehlikesi olmayan ayrı bir yerde ve sundurma altında depolanmalı ve dik olarak durmalı, devrilmeyecek şekilde önlem alınmalıdır. Boşalan tüpler de yine aynı şekilde depolanmalıdır.
15. Tüpler kullanılmadıkları zaman ventilleri kapatılmalı ve ventil koruyucu başlıkları takılmalıdır.
16. Kaynak yapılan yerde kullanılmakta olan gaz tüplerinden başka tüp bulundurulmamalıdır.
17. Açık sahada oksijen kaynak takımları ile yapılan çalışmada, gaz tüpleri çalışılan yere en az 10 m uzakta tutulmalıdır. Kapalı yerlerde ise, gaz tüpleri bina dışında olmalı ve kapalı yerlere alınmamalıdır.
18. Yüksek yerlerde yapılan oksijenle kesme işlemlerinde, gaz tüpleri, kıvılcım ve parça düşen saha içinde bulundurulmamalıdır.
19. Dar ve kapalı yerlerde yapılan kaynak ve kesme işlemlerinde, sürekli temiz hava verilmeli, yeterli havalandırma sağlanıyorsa temiz hava maskesi ile çalışılmalıdır. İçeri saf oksijen verilmemelidir.
20. Kaynakçılar hiçbir zaman suni malzemeden yapılmış giysiler giymemelidir. Bu malzemeler kıvılcımlardan eriyerek yanmalara neden olabilir.
21. Kaynak işi bittikten sonra gaz tüplerinin ventilleri kapatılmalı ve hortumları düzgün olarak toplanmalı ve kaynak takımları belirlenmiş olan yerlerine bırakılmalıdır.
22. Gaz kaçağı vb. nedeniyle tüplerde tutuşma olursa, tüplerin ventilleri mümkün olan süratle kapatılarak gaz kaçağı önlenmelidir. Tüpler alev içinde kalıyorsa bir siper arkasından su veya karbondioksit sıkılarak tüp soğutulmalı ve alevler söndürülmelidir. Alevler sönmüyor ve tüpten çıkan gaz yanmayı devam ettiriyor ise, bir battaniye ile sarılmak suretiyle havasız bırakılarak tüp söndürülmeli ve bu arada yine tüpü su ile soğutma işlemine devam edilmelidir.

B. ELEKTRİK ARK KAYNAĞI

1. Kaynak işine başlamadan önce elektrik kaynak motorunun nötr hattı, kaynak yapılacak parçaya ve kaynak noktasına en yakın yerde tutturulmalıdır. Nötr hattı, kesinlikle kaynak yapılan noktadan uzağa tutturulmamalıdır.
2. Yıpranan nötr hatları ve izolasyonu bozulan enerji besleme kabloları yenileri ile değiştirilmelidir.
3. Kaynak işlemi zorunlu bir durum olmadıkça kapalı yerlerde yapılmamalıdır. Yapılması gerekli ise ortam havalandırılmalı ve yeterince aydınlatılmalıdır. Ortamda yanıcı ve kolay tutuşucu bir madde bulunmamasına dikkat edilmelidir.
4. Kaynak kablolarında ve penste, açık kısımların bulunup bulunmadığı kontrol edilerek bunların izole olmasına dikkat edilmelidir.
5. Kaynak yapılmıyorken makinenin boşta çalışma gerilimi kaynak yapılırken çalışma geriliminden çok yüksek olduğundan, iş bitiminde makine kapatılmalıdır.
6. Çalışma yerinin ıslaklık durumuna veya ortamın metal olmamasına dikkat edilmelidir. Ortam, ıslak veya metal ise elektriği iletmeyen altlıklar kullanılmalıdır.
7. Kaynak makinesinin normal çalışıp çalışmadığı kontrol edilmelidir. Anormal bir durum görüldüğünde ilgililere haber verilmelidir.
8. Parçanın malzeme özelliğine, malzemenin kalın ve ince oluşuna göre kullanılması gereken elektrot seçilmelidir.
9. Elektrik kaynağında, panolardan fiş-priz sistemi olmaksızın elektrik alınmamalıdır.
10. Kaynak işlemi sırasında, diğer çalışanların rahatsız edilmemesi için pozisyon değiştirilerek dışarıya ışın gitmesi önlenmelidir.
11. Çalışma sırasında alan daima kontrol edilmelidir. Sıçrayan kıvılcımlardan yangın çıkma ihtimaline karşı tedbirli olunmalıdır. Kablozara zarar verilmemelidir.
12. Kaynak makinesi enerji kablosu ile kaynak kabloları fiziksel etkenlere ve darbelere karşı korunmalıdır. Kablolar sürünerek taşınmamalı, bunun yerine kangal yapılarak taşınmalıdır.
13. Kaynak tertibatının güç kaynağı ve kabloları çalışan kişinin vücudundan mümkün olduğu kadar uzak bulundurulmalı ve kablolar vücut etrafına dolandırılmamalıdır.
14. Çıplak uçlu kablolarla elektrik alınmamalıdır.
15. Elektrik kaynak makinesi ve teçhizatının yalıtılmış, topraklanmış, kaynak penselerinin kabız ve dış yüzlerinin elektriğe ve kaynak ısısına karşı yalıtılmış olmasına dikkat edilmelidir.
16. Akım sağlayan kablo uçlarının bağlantı noktalarının yalıtılmış, kabloların kıvılcım çıkarmayacak şekilde, sağlam bir şekilde tespit edilmiş olmasına dikkat edilmelidir.
17. Elektrik kaynak makinelerinin enerji besleme ve kaynak kabloları üzerinden taşıt geçmemesine dikkat edilmeli ve diğer mekanik ve kimyasal etkilere karşı kablolar korunmalıdır.
18. Kaynak sırasında kesinlikle boyun bağı, sarkıntılı elbiseler giyilmemeli, kol saati, zincir, yüzük gibi süs eşyaları takılmamalıdır.
19. Kaynak sırasında açığa çıkan gazlar kesinlikle solunmamalıdır.

20. Elektrik kaynak makinelerinin temizlenmesi, tamiri, bakımı veya çalışma yerinin değiştirilmesi sırasında makine elektrik şebekesinden ayrılmalı, elektrik kesilmelidir.
21. Parlayıcı-patlayıcı özellikteki maddelerin yakınında parlayıcı-patlayıcı gaz karışımı olmadığı tespit edilmeden kontrolsüz kaynak yapılmamalıdır.
22. Kaynak esnasında olası yangın tehlikesine karşı yangın söndürme tüpleri çalışma alanında hazır bulundurulmalıdır.

KİMYASALLARIN KULLANIMI

1. Kimyasal madde bulunan ortamda işlem yapmak için mutlaka ilgili yöneticiden izin alınmalıdır.
2. Kimyasal maddenin özelliğine uygun alınması gereken tedbirleri, ilgililerden öğrenmeden işe başlanılmamalıdır.
3. Kimyasallar ile çalışırken gerekli kişisel koruyucu ekipmanlar kullanılmalıdır. (Gaz maskesi, toz maskesi, asit eldiveni, gözlük vb.) Kimyasalın deri ve solunum yolu ile kontrolsüz temasına dikkat edilmelidir.
4. Çalışma sahasında kullanılan kimyasal maddenin tehlikelerinin ne olduğu mutlaka öğrenilmeli ve Malzeme Güvenlik Bilgi Formu (MSDS) okunmalıdır.
5. Güvenli sistemlerin takip edilip edilmediği, uygulanıp uygulanmadığı çalışanların sorumluları tarafından kontrol edilmelidir.
6. Parlayıcı maddeye bulanmış ve kirlenmiş iş elbisesi ile açık ateşe yaklaşmaktan ve sigara içmekten sakınılmalıdır.
7. Boya ve inceltme sıvılarını emmiş bulunan temizleme bezleri, kapalı kaplarda toplanmalı ve bu bezler kendi kendine alev alabileceği için geceleri kilitli yerde saklanmamalıdır.
8. Ortamda normalden ağır bir kimyasal kokusu var ise ve gazın/buharın zehirli olduğundan emin olunamıyorsa o alanda kalınmamalıdır. Gerekli müdahale gaz maskesi kullanılarak yapılmalıdır.
9. Çok parlayıcı ve parlayıcı maddeler ısı kaynakları, alev ve darbeden uzak tutulmalıdır.
10. Zehirli maddeler ile her türlü temastan kaçınılmalıdır.
11. Korozif maddelerin göz, cilt ve giysilerle etkileşmesi önlenmeli ve buharları solunmamalıdır.
12. Patlayıcı maddeler atmosferik oksijenin olmadığı bir ortamda, sürtünme, darbe, kıvılcım, ateş gibi etkenlere maruz bırakılmamalıdır.
13. Zararlı Maddeler ile her tür temastan kaçınılmalıdır.
14. Alerjik Maddelerin göz ve deri ile teması önlenmeli ve buharı solunmamalıdır.
15. Üretim alanında yapılan iş için gerekli olan miktardan fazla tehlikeli kimyasal madde bulundurulmamalıdır. Üretim alanı her zaman düzenli ve temiz bırakılmalıdır.
16. Atık Boya, tiner, zift gibi maddeler belirlenen atık alanlarında depolanmalıdır.
17. Eller veya iş elbiseleri benzin vb. gibi parlayıcı maddelerle temizlenmemelidir.
18. Kimyasal maddeler güneşe maruz bırakılmamalıdır.
19. Uçucu kimyasal kullanımında kimyasalın havada askıda kalıp solunmasına karşı koruyucu maskeler daima kullanılmalıdır. Özellikle temizlik işleri esnasında kullanılan oda spreylerinden solunum yollarının korunması amacıyla tüm temizlik çalışması bittikten sonra oda spreyi sıkılmalı ve ortamda çalışma bitirilmelidir. Çalışmaya devam edilecek ise kimyasalın havada oluşturduğu zararlı ortamdan korunmak için mutlaka maske kullanılmalıdır.
20. Kimyasalların birbirleri ile etkileşimine dikkat ederek depolanma yapılmalıdır. Kimyasallar kontrolsüz şekilde birbirleriyle karıştırılmamalıdır.
21. Kimyasal maddelerin kazayla dökülmesi, sızıntı veya kimyasala maruz kalınması durumunda 1122 numaralı Koç Üniversitesi acil durum hattı aranmalı ve durum bildirilmelidir.

BOYA ÇALIŞMALARI

1. Boya ve solventlerin parlayıcı/patlayıcı/zehirleyici maddeler oldukları unutulmamalıdır. Boya ve solventlerin yüz, göz ve deri ile teması önlenmelidir.
2. Kapalı alanlarda solvent buharının tabana çöktüğü unutulmamalıdır. Gerekirse taban süpürülmelidir.
3. Boyayı püskürtme istikametinde, insan ve eşya bulunmamasına dikkat edilmelidir.
4. Boya işlemi esnasında, kapalı alanların devamlı havalandırılması sağlanmalıdır.
5. Boya yapılan yerlerde sigara içilmemeli, ateş yakılmamalı, kıvılcım çıkartan el aletleri (Spiral taş gibi) kullanılmamalıdır.
6. Elektrik kontağı ve arki yangına sebebiyet vereceğinden; elektrik düğmesi, priz gibi elektrik tesisatı civarında solvent buharı oluşmamasına dikkat edilmelidir.
7. Çift komponentli boyalar azar azar karıştırılmalı ve ortam ısısının yükselmemesine dikkat edilmelidir.
8. Boya mahallinde ihtiyaç fazlası dolu boya ve solvent tenekeleri bulundurulmamalıdır/depolanmamalıdır.
9. Boşalan boya ve solvent tenekeleri çalışma mahallinde bulundurulmamalıdır.
10. Açık havada tabanca ile boya yaparken rüzgâr daima arkaya alınmalı ve boyanın mümkün olduğunca etrafa dağılmasına dikkat edilmelidir.

11. Sıva, boya, badana ve kaplama işlerinde kullanılacak malzemeler daha önceden belirlenen uygun düz zeminlerde ve güvenli bir şekilde depolanmalı, malzeme güvenlik bilgi formlarındaki (MSDS) kullanım, depolama ve boş kapların imhasına ilişkin bilgiler dikkate alınmalıdır.
12. Boya veya inceltici kimyasallar hakkında bilgi edinilmeli, kullanımda malzeme güvenlik bilgi formlarında (MSDS) yer alan bilgiler esas alınarak hareket edilmelidir.
13. Boya işi esnasında filtrelili yarım yüz maskesi kullanılmalıdır. Maskenin olmaması durumunda temini için ilgili yöneticiye başvurulmalıdır.
14. Süresi dolan boya maskesinin filtresi değiştirilmelidir. Aksi takdirde hiçbir fayda sağlamaz.
15. Yukarı doğru uzanarak yapılan çalışmalarda (Tavan boyası vb.) bel ve omurga sistemi korunmalıdır. Çalışmaya sık sık dinlenme araları vererek, bel ve omurga sistemini zorlamadan devam edilmelidir.
16. Boya esnasında kullanılan kimyasalların etkileşime girme riskine karşı çalışma alanı diğer çalışmalardan izole edilmelidir.
17. Boya işinde kullanılan tüm malzemeler iş bitiminde iyice temizlenmelidir.
18. Temizlik işinde kullanılan ve üzerine boya, solvent bulaşmış bulunan üstü, bez gibi malzemeler çok kolay tutuşabileceğinden bu malzemeler boya yapılan ortamdan uzaklaştırılmalı, ayrı bir yerde üstü kapalı özel çöp bidonlarına atılmalıdır. Bunlar diğer çöplerle karıştırılmamalıdır.
19. İş bittiğinde iş elbisesi basınçlı hava ile temizlenmemelidir.
20. Boya ve tiner kapalı kaplarda muhafaza edilmelidir. Üzeri açık bırakılmamalıdır.
21. Söndürme cihazı dışında yangın anında kullanılmak üzere, ayrıca su dolu büyük bir kap içinde paçavra, eski battaniye veya bez bulundurulmalıdır.
22. Boya ve tiner yangınlarında su kullanılmamalıdır. Karbondioksitli, kuru kimyasal tozlu veya köpüklü yangın söndürme cihazları kullanılmalıdır.

KAZI ÇALIŞMALARI

1. İş makinelerini ehliyetli operatörler dışında kimse kullanmamalıdır.
2. Kullanılacak iş makinelerinin periyodik kontrol ve bakımları yapılmış olmalıdır.
3. Kullanılacak iş makinelerinin güvenlik sistemleri (Fren, lamba, uyarı ikaz sinyalleri vb.) kontrol edilmelidir.
4. Çevre emniyeti alınmalı, çalışma bölgesi emniyet şeridi ile çevrilmelidir.
5. Çalışma araç yolu üzerinde ise yol emniyetli yavaşlama mesafesini oluşturacak şekilde dubalar ile işaretlenmelidir.
6. Kazı çalışmaları operatörü yönlendiren işaretçi eşliğinde yapılmalıdır.
7. Kazı, kırım yapılacak bölgede doğal gaz hattı, elektrik hattı vb. sistemler dikkate alınmalı, ilgili makamlarla görüşüp bilgi verilmeden ve gerekli izinler alınmadan çalışmaya başlanmamalıdır.
8. Gece kazı çalışmalarında ışıklı uyarı ikaz levhaları kullanılmalıdır. Çalışma alanı tüm alanın hakimiyeti sağlanacak şekilde aydınlatılmalıdır.
9. Güç hatlarına yakın noktalarda enerji tümünden kesilip, gerekli emniyet önlemleri (topraklama, etiketleme, kilitleme vb.) alınmalıdır.
10. İş makinesinin çalışması esnasında araca güvenli mesafede kalınmalıdır. Araca gereğinden fazla yaklaşılmamalıdır. İşaretçinin yönlendirmelerine dikkat edilmelidir.
11. Oluşacak hafriyat için çalışma öncesi planlama yapılmalı, hafriyatın çalışma alanında gereğinden fazla süre ve miktarda birikmesine izin verilmemelidir.
12. Kazıdan çıkan toprak, kaymasına engel olmak üzere toprak cinsinin gerektirdiği uzaklığa atılmalıdır.
13. Oluşacak kazı alanı için düşmeyi önleyici korkuluk sistemleri, dubalar, uyarı ikaz levhaları kullanılmalıdır.
14. Şev yapılmadan derin kazı çalışması yapılıyorsa derinliğe uygun iksa çalışması yapılmalıdır.
15. Kazı sırasında gaz çıkışı olduğunda çalışanlar derhal bölgeden uzaklaşmalıdır. Gaz çıkışı önlenip, biriken gaz boşaltılmadıkça kazı işlerine başlanmamalıdır.
16. Kazı işlerinde yağış sırasında çalışmaya devam edilmemelidir. Yağışın durmasından ve güvenlik tedbirlerinin alınmasından sonra çalışmaya başlanmalıdır. Arazi durumuna göre, muhtemel su baskınlarına karşı gereken tedbirler alınmalıdır.
17. Kazının, komşu bir yapıyı devamlı veya geçici olarak tehlikeye soktuğu hallerde, yapı tekniğinin gerektirdiği tedbirler alınmalıdır.
18. Çeşitli gazların hava ile patlayıcı bir karışım meydana getirebileceği yeraltı işlerinde, açık alevli lamba veya cihazlar kullanılmamalıdır.

YÜK KALDIRMA ÇALIŞMALARI

1. Yük kaldırma işleri operatörü yönlendiren işaretçi eşliğinde yapılmalıdır.
2. Kaldırma aracının periyodik kontrolü ve bakımları kontrol edilmelidir.
3. Çevre emniyeti alınmalı, çalışma bölgesi emniyet şeridi ile çevrilmelidir.

4. Çalışma araç yolu üzerinde ise yol emniyetli yavaşlama mesafesini oluşturacak şekilde dubalar ile işaretlenmelidir.
5. Kaldırma aracının güvenlik sistemlerinin (Acil stop, emniyet şalteri, freni vb.) çalışır durumda olup olmadığı kontrol edilmelidir.
6. Kaldırma aracı aparatlarında (Kanca, kanca pimi, halat vb.) arıza, hasar kontrolü yapılmalıdır.
7. Kaldırma aracı destek ayakları açılarak sabitlenmelidir.
8. Kabin, cam ve dikiz aynalarının temizliği kontrol edilmeli, görüşe engel bir durum varsa görüş düzeltilmeden çalışılmamalıdır.
9. Göstergelerin tamamı çalışmalı, emniyet kemeri bulunmalı ve kullanılmalıdır.
10. Taşınacak yükün ağırlığı bilinmeli, halat ve zincirler ile sapanların kapasitesi, çeşidi, sağlamlığı taşınacak yüke uygun olmalıdır.
11. Yük kaldıran aracın emniyet mandalı olmalıdır. Mandal, halatın kurtulmasını önleyecek şekilde olmalıdır.
12. Yükün kaldırılması sırasında kaldırma kancasının her istikamette düşey hareketi kontrol edilmeli ve yana çekmeye müsaade edilmemelidir.
13. Ağırlığı bilinmeyen yükler yüklenmemeli ve kaldırılmamalıdır.
14. Yüklerin dengeli kaldırılmasına azami dikkat ve itina gösterilmeli sapanların kancadan kaymaması için gerekli önlemler alınmalıdır. Yükler sapana dengesiz bağlanmamalı ve bir tarafa yığılmasına müsaade edilmemelidir.
15. Yükün taşınması için kılavuz (yönlendirme) halatı önceden hazır edilmeli, halat yeterli uzunlukta olmalıdır. Çalışanlar yükün altına girmemelidir.
16. Sepet bağlanacak ise, sepet sağlamlığı kontrol edilmelidir. Korkuluk tertibatı ve sepet içerisinde emniyet kemeri için ankraj bulunmalıdır.
17. Kaldırma aracının maksimum yük sınırları kesinlikle geçilmemelidir.
18. Sapanla kaldırılması mümkün olmayan kayıcı yükler, özel sepet veya kancalar vasıtasıyla emniyetli şekilde kaldırılmalıdır.

DEPOLAMA VE İSTİFLEME

1. Kutu, torba içinde olan veya demetler halinde bulunan malzemeler yığınlar, bloklar halinde toplanmalı, kaymalara ve ezilmelere engel olacak dengeli bir yükseklikte depolanmalıdır.
2. Torbalar içinde bulunan materyal, geriye doğru kademeli olarak sıralar halinde yığılmalı ve ara ara bu torbaların en-boy konumu değiştirilmelidir.
3. Materyal mümkün olduğu kadar alçak yığılmalı ve yüksekliği ilave önlemler alınmadıkça hiçbir zaman 3 m'yi geçmemelidir.
4. Fıçı, varil gibi büyük yuvarlak kaplar eğik düzlemlerden indirilirken takozlar, kaldıraçlar, halatlar kullanılmalı ve eğik düzlemin alt başında ve indirilen kapların önünde durulmamalıdır.
5. Yetkili olmayan şahısların depolama bölgesine girmesine müsaade edilmemelidir.
6. Kaygan ve hafif materyal, çatılara, yüksek ve meyilli yerlere konulmamalıdır.
7. Perçinler, somunlar, civatalar, pimler vb. kutularda toplanmalı ve bu kutuların kaldırılmaları halinde devrilmemeleri için önlemler alınmalıdır.
8. Bir materyali istiflerken veya istiften materyali alırken istife tırmanılmamalı, merdiven kullanılmalıdır.
9. Malzemeler niteliklerine göre uygun yerlerde depo ve istif edilmelidir.
10. Yükleme ve boşaltmalarda elle ve makineyle yapılacak işleri ayırarak ona göre çalışma sistemi takip edilmelidir.
11. Raflara malzeme yerleştirirken altta kimsenin bulunmaması sağlanmalıdır.
12. Raflara malzeme yerleştirirken büyük ve ağır parçalar alta, küçük ve hafif parçalar üste yerleştirilmelidir.
13. Üste konulan malzemelerin dengeli olmasına ve devrilmeyecek bir şekilde istiflenmesine özen gösterilmelidir.
14. Malzemelerin sivri uçları dışarıya gelmeyecek şekilde yerleştirilmelidir.
15. Merdivenlere ve çıkış kapıları önlerine malzeme, eşya vb. depolanmamalıdır.
16. Kurumun çeşitli yerlerinde bulunan yangın alarm düğmelerinin, söndürme cihazlarının ve su vanalarının önüne bunların kullanılmasını engelleyecek şekilde istifleme yapılmamalıdır.

ELLE YÜK TAŞIMA İLE İLGİLİ KURALLAR

1. Elle kaldırma ve taşımının temel prensipleri olan; sırtın düz tutulması, bacak kaslarının kullanılması, yükün vücuda yakın tutulması, dirseklerin vücuda yakın tutulması, el içi ile kavrama ve ayakların doğru pozisyon alması sağlanmalıdır.
2. Uygun kaldırma, itme ve çekme hareketi için ayaklar birbirinden ayrı olmalı ve dengenin sağlanabilmesi için ayakların basma yüzeyi genişletilmelidir. Kaymayan bir ayakkabı giyerek bir ayağın önde olması sağlanmalıdır.
3. Kaldırma işlemi sırasında bacak ve sırt kasları kullanılarak dizler bükülü durumda olup, belden bükülmekten kaçınılmalıdır. Yükü tamamen kaldırmadan sağa sola dönülmemelidir.
4. Yükün büyüklük ve şekli göz önüne alınarak en uygun kaldırma yöntemi seçilmelidir.
5. Taşıma işlerinde yükün ağırlığı önemli olup; yükün ağırlığının taşıyacak kişinin fiziksel durumuna uyup uymadığının kaldırma işinin yapılmasından önce belirlenmesi gerekmektedir.

6. Ağır cisimler kaldırılarak değil çekilerek ya da sürüklenerek taşınmalıdır. Kesinlikle zorlanarak kaldırma yapılmamalıdır. Yükün vücudu zorlayacak kadar ağır olması durumunda yardımcı ekipmanlar kullanılmalıdır.
7. Yükün taşınacağı güzergahta engeller olmamasına ve yükün taşınırken görme alanını kapatmamasına dikkat edilmelidir.
8. Yüksek yerden yük indirmek için, yükün ağırlığına ve kaygan olup olmadığına, taşınacak yükün üzerinde boşta malzeme olup olmadığına dikkat edilmelidir.
9. Taşımaya iki kişi yaparken yük eşit olarak dağıtılmalıdır. Kaldırma, taşıma ve dönme sırasında birliktelik sağlanmalıdır. Uzun bir şey iki kişi tarafından taşınırken yük aynı tarafta ve aynı yükseklikte olmalıdır.
10. Kaldırılacak yük geometrik değilse önce yük alt iç köşesinden ve üst dış köşesinden kavranıp kaldırılmalı ve kaldırırken yön değiştirilmemelidir.

ZIMPARA TAŞ MOTORLARINDA ÇALIŞMA

1. Seyyar veya sabit bütün taşlama ve kesme makinelerinde uygun taş ve kesme diski koruyucu bulunmalıdır. Seyyar olanlarda koruyucunun taşlama ağız 180 dereceden, sabit olanlar da 90 dereceden fazla olmamalıdır. Bu aletlerin koruyucusuz olarak kullanılması kesinlikle yasaktır. Kesme sırasında motor fazla bastırılmamalı, parça sabitlenmelidir.
2. Çalışırken sıçrayan kıvılcım ve çapakların çevrede çalışanlara ve yanıcı maddeler üzerine gelmemesi için önlem alınmalıdır.
3. Çıkan talaşlar elle süpürülmemeli ve bu iş için uygun fırçalar kullanılmalıdır.
4. Spirallerde taşlama ve kesme taşları kullanılmalıdır. Kullanılan taşın cinsine dikkat edilmeli yanlış işlemde kullanılmamalıdır. Taşlama taşı taşlama yaparken, kesme taşı kesme yaparken kullanılmalıdır.
5. Kesme taşı ile çalışırken kesilecek malzemeye taş dik gelmeli ve kesme yaparken eğilmemelidir. Kesmeyi arttırmak için taş parça üzerine çok fazla bastırılmamalıdır. Spiral dirsekten aşağıda çalıştırılmalıdır. Baş yukarısına çıkılmamalıdır.
6. Spiralin taşı tamamen durmadan yere bırakılmamalıdır.
7. Topraklanmış elektrik tertibatı kullanılmalıdır.
8. Spiral motoru ıslak, yağlı el ve eldiven ile kullanılmamalıdır.
9. Çalışma bittikten sonra spiralin fişi prizden çekilmelidir.
10. Taşların üzerinde çalışacakları devir yazılıdır. Spiralin devri taşın devrinden küçük olmalıdır.
11. Zımpara taşının yan yüzeyi kullanılmamalıdır. Çatlak ve hasarlı zımpara taşı kullanılmamalıdır.
12. Bir zımpara taşını ilk defa çalıştırırken daima kenarda durulmalıdır.
13. Kolları geniş, bol elbiseler giyilmemelidir.
14. Çapı küçülmüş ve merkeze yaklaşmış taşlar değiştirilmelidir.
15. Siperle taş arasındaki aralığın 4 mm'den büyük olmamasına dikkat edilmelidir.
16. Gözleri çaptan korumak için mutlaka iş gözlüğü kullanılmalıdır. Elleri korumak için mutlaka iş eldiveni kullanılmalıdır.

EL ALETİ KULLANIMI

1. Basınçlı hava hortumları ile hortum bağlantıları yapılacak ise uygun ve dayanıklı olmalı, normal onarım dışında bir parça değiştirilir veya benzeri bir iş yapılırken, hava hortumlarının ana valfleri kapatılmalıdır.
2. Bıçak, keski, iskarpa ve benzerleriyle çalışırken malzeme ileriye doğru kesilmelidir.
3. El aletleri, görevlerini en iyi yapabilecek durumda (bakımlı, keskin, düzgün, temiz, yağlanmış, gerekli hallerde özel kılıflarında) bulundurulmalıdır.
4. Kesici aletlerin ağızları düzgün ve bilenmiş olmalıdır. Körlenmiş aletlerle çalışılmamalıdır.
5. El aletleri yüksek yerlere veya ayak altına, tehlike doğuracak şekilde bırakılmamalıdır. Alet ve takımların çalışanların üzerine düşebilecek, ayağına takılabilecek bir yere bırakılmasına müsaade edilmemelidir.
6. Keskin ve sivri aletler ceplerde taşınmamalıdır. Kılıf veya kınında, alet çantasında taşınmalıdır. Çizeceklerin uçlarına mantar takılmalıdır.
7. Aletlere gereği kadar kuvvet ve basınç uygulanmalı, kapasiteleri dışındaki işler için zorlanmamalıdır.
8. Yapılacak işe, vidanın yarığına uygun tornavida kullanılmalı. Vidalanacak veya sökülecek parça avuç içinde tutulmamalı. Tornavidanın sapına vurulmamalıdır. Tornavidalar kama, keski veya manivela yerine kullanılmamalıdır.
9. Anahtarlar uçlarına boru geçirilerek veya bir alet (özellikle başka bir anahtar) ekleyerek uzatılmamalıdır.
10. Anahtara hiçbir zaman vurulmamalı, anahtar çekiç yerine kullanılmamalıdır.
11. Somun sıkır veya gevşetirken, anahtarı çekmek itmekten güvenlidir. İtmek gerekirse açık avuç ile itilmelidir.
12. Ayarlı anahtar kullanırken, çeneye doğru bastırılmamalıdır.
13. Baş üzerindeki somun, cıvata veya başka bir parça takılır veya sökülürken yana çekilmemeli, anahtarların altında durulmamalıdır.
14. Cıvata başları ve somunlar için uygun tip ve boyutta anahtar kullanılmalıdır.
15. Cıvata ve somunları sıkmak veya sökmek için anahtar yerine küçük parçaları tutmaya ve çıkarmaya yarayan penseler kullanılmalıdır.

16. Parçaları (Çivi vb.) iyice kavrayıp, her tarafını aynı derecede sıkı kerpetenler kullanılmalıdır.
17. Karpit kapları, benzin vb. bidonlar kıvılcım çıkarmayan (Bakır, pirinç, sert ağaç vb.) aletlerle açılmalıdır.
18. Basınçlı hava tabancasıyla çalışırken keski ve matkabın ayağa gelmemesi için dikkat edilmelidir.
19. Bıçak ve çakılar tornavida yerine veya sandık, kutu kapağı açmakta kullanılmamalıdır.
20. Manivela ile kapasitesinin üstünde ağırlık kaldırılmamalıdır. Manivela takoz veya destek yerine kullanılmamalıdır.

MOTORLU ARAC KULLANIMI

1. İşyeri içinde ve dışında motorlu taşıtların kullanımlarında Karayolları Trafik Kanunu'nda yer alan tüm hükümler uygulanmalıdır.
2. Araçlar Koç Üniversitesi Araçları Kullanım ve Talep prosedürü kuralları çerçevesinde kullanılmalıdır.
3. Her durumda trafik kurallarına riayet edilmeli ve Üniversitenin etik kurallarına uygun olmayacak davranışlardan kaçınılmalıdır.
4. Tüm sürücüler, karayollarında araç kullanırken, Kara Yolları Trafik Kanunu'nda belirtilen hız limitlerine uymalıdır.
5. Araçlar uygun ehliyete sahip kişiler tarafından kullanılmalıdır.
6. Kullanıcı sürücü belgesini, araç ruhsatı ve bulundurulması yasal açıdan zorunlu diğer belge ve ekipman ile araç dosyasını araç kullanımı sırasında daima yanında bulundurmalıdır.
7. Seyahatlerde emniyet kemeri kullanılmalıdır.
8. Araç çalıştırılmadan ve hareket etmeden önce ön veya arkanın harekete müsait olduğu kontrol edilmelidir.
9. Yakıt ikmali yapılırken araç durdurulmalıdır.
10. Aracın arızalanması veya kaza halinde konu ilgili birime bildirilmeli ve gerekli prosedür işletilmelidir.
11. Göreve çıkmadan önce, muhakkak far, fren, park ve sinyal lambaları kontrol edilmelidir.
12. Alkol, uyuşturucu maddeler veya tedavi amaçlı uyku yapıcı ilaçlar alındıktan sonra araç kullanılmamalıdır.
13. Kullanıcı, herhangi bir sebeple trafik birimleri tarafından sürücü belgesine el konulması durumunda bunu hemen bağlı bulunduğu yöneticisine bildirmelidir.
14. Trafik kazalarında mutlaka alkol muayenesi yaptırılmalı, kaza tutanakları olay yerinde tutturulmalıdır. Evrakların aslı ve sigorta hasar dosya kayıt numarası bağlı olunan birim yetkililerine ve ilgili yöneticilere ulaştırılmalıdır. Kaza raporu okunarak teslim alınmalıdır.
15. Araçlar, park yerlerinde önceden belirlenen düzen içerisinde park edilmelidir. Acil durumlar göz önüne alınarak araçlar ön yüzleri çıkış tarafına gelecek şekilde park edilmelidir.

YANGIN VE YANGIN ÖNLEME

1. Çalışma alanında herhangi bir yangın durumunda, 1122 Acil Durum Hattından İtfaiyeye haber verilmeli, yangın sırasında kendinizi tehlikeye atacak davranışlar yapılmamalıdır.
2. Orman arazisi içinde bulunulması nedeniyle yanıcı, açık ateş içeren malzemelerin orman arazisi içerisinde atılmamasına dikkat edilmelidir.
3. İşyerinde meydana gelen en küçük yangın İtfaiye ve İş Güvenliği Birimine bildirilmelidir.
4. Yağ, akaryakıt, boya veya organik tozlar gibi parlayıcı maddelerin yangınlarında ve alçak gerilim elektrik tesislerindeki yangınlarında su kullanılmaması unutulmamalıdır.
5. Elektrik kaynaklı yangınlarda, karbondioksit gazlı veya ABC tipi kuru kimyevi tozlu yangın söndürme cihazı kullanılmalı, kesinlikle su kullanılmamalıdır.
6. Yangın ihbar butonlarının yerleri öğrenilmeli ve gerekli haller dışında kullanılmamalıdır.
7. Yangın söndürme cihazlarının yerleri ve nasıl kullanıldığı öğrenilmeli izinsiz cihazların yerleri değiştirilmemelidir.
8. Yangın söndürme cihazlarının, yangın hortum dolaplarının ve elektrik panolarının kullanımını engelleyecek şekilde önleri kapatılmamalıdır.
9. Sadece izin verilen alanlarda sigara içilmeli, sigara izmaritleri söndürülerek küllüklere atılmalı, çöp sepetlerine yanmakta olan kibrit, izmarit vb. madde atılmamalıdır.
10. Yangın kaçış yolları kullanılabilir halde ve temiz tutulmalıdır.
11. Yanıcı maddeler temizlik amacıyla kullanılmamalıdır.
12. Yangın potansiyeli bulunan malzemelerin biriktirilmemesi sağlanmalıdır.
13. Kullanılmış yangın söndürme cihazları yerine asılmamalı, tekrar dolum için ilgililere bildirilmesi sağlanmalıdır.

Bir yangın durumunda,

1. Telaşlanma.
2. Bulduğunuz yere en yakın yangın ihbar düğmesine bas, çevredekileri sözlü olarak uyar ve olaydan haberdar et.
3. **İtfaiyeye Acil Durum Hattı'ndan 1122 bilgi ver. Kampüs dışındaysan itfaiyeye (110) haber ver.**

- Kendini tanı, yangın yerinin adresini, en kısa ve doğru şekilde tarif et.
- Acil durum ekipleri gelene kadar eğer yangın başlangıç seviyesinde ise uygun söndürücü ile yangına müdahale et. Bu işlemi yaparken asla kendini tehlikeye atma.
- Yangın anında enerji kesilmeden uygun olmayan yangın söndürme araçlarıyla söndürmeye kalkışmaları engelle.
- Sıvı yangınların karıştığı yangında direkt su kullanma. Bunun için sis halinde su veya KKT türü söndürücü kullan.
- Yangın bölgesindeki yayılmayı önlemek için yangıcı maddeleri uzaklaştır.
- Yangın kontrol altına alınamayacak kadar büyükse yayılmaması için kapı pencere vb. kilitlemeden kapat ve tahliye engel olmayacak kıymetli eşyalarını yanına alarak (cüzdan, araba anahtarı, cep telefonu vb.) en yakın acil kaçış rotasını kullanarak, koşmadan hızlı adımlarla binayı tahliye et.
- Asansörü kullanma!
- Kaçış güzergahında yangından veya dumandan etkilenenler var ise hayatını tehlikeye atmadan tahliyelerine, güvenli bölgeye, temiz havaya çıkmalarına yardım et.
- Bulduğun bina için belirlenmiş olan acil durum toplanma noktasına giderek müdahale için gelen, itfaiye, arama kurtarma, sağlık ve güvenlik ekiplerine yangının çıkış yeri ve mahsur kalanlar hakkında bilgi ver / kılavuzluk et.
- Yetkililer tarafından güvenli olduğu bilgisi verilmeden binaya veya riskli alana geri dönme.

Yangın Söndürme Cihazlarının Kullanımı

Genel olarak:

ABC tipi Kuru kimyevi tozlu yangın söndürücüler “katı, sıvı, gaz ve elektrik kaynaklı yangınlar için”

AB tipi Köpüklü yangın söndürücüler “katı ve sıvı madde yangınları için”

A tipi Sulu yangın söndürücüler “katı madde yangınları için”

- Tetiğin üstündeki pimi çekin.
- Hortumu yuvasından çıkarın ve ateşe yöneltin.
- Tetiğe sonuna kadar basın.
- Hortumun ucundan çıkan yangın söndürücü maddeyi yangın bölgesine süpürür gibi ve acele etmeden boşaltın.
- Açık alanda ve rüzgarlı bir ortamda rüzgarı arkanıza alarak, kapalı ve dumanlı bir ortamda duman akış istikametinin tersi yönde (dumanda etkilenmeyecek şekilde) müdahale edin.

Tahliye sırasında uyulacak kurallar:

- Kullanıcısı olunan binaya aşına olunmalıdır. Acil çıkışların yeri öğrenilmelidir.
- Herhangi bir acil durumda, 0212 338 1122 numaralı telefondan Acil Durum hattı ile iletişime geçilir.
- Bir tahliyenin gerekli olması durumunda, binanın / binaların tahliye edilmesi için, acil durum anons ve alarm sistemi kullanılarak, Güvenlik, İtfaiye ve Acil Durum Müdürlüğü yetkilileri veya bina/kat sorumluları aracılığıyla yönlendirme yapılır.
- Tahliye esnasında sakın olunmalı, paniğe kapılan kişiler sakinleştirilmeye çalışılmalıdır.
- Acil kaçışlar kullanılarak binadan çıkılmalı, asla asansörler kullanılmamalı, tahliye olunan ofis, laboratuvar, sınıf vb. tüm kapılar kilitlemeden kapatılmalıdır.
- Bulunulan bina için belirlenen Acil Toplanma alanına gidilmeli, sessiz olunmalı, yetkililerden gelecek talimatlar dinlenmelidir.
- Mahsur kalmış, yaralanmış veya engelli kişiler ve buldukları yerler müdahale eden ekiplere bildirilmelidir. Yetkililer tarafından talimat verilmedikçe binaya asla geri dönülmemelidir.

ACİL DURUMLAR

DEPREM

DEPREM SIRASINDA nerede olursanız olun, hemen kendinizi korumaya alın ve sarsıntı durana kadar orada kalın.

İşyeri içinde iseniz;

DEPREM ANINDA BİNA İÇERİSİNDEYSENİZ;

- Kesinlikle panik yapılmamalıdır.
- Sabitlenmemiş dolap, raf, pencere vb. eşyalardan uzak durulmalıdır.
- Yaşam üçgeni oluşturulmalıdır. Sağlam yapılı, darbelere dayanıklı malzemelerin yanında pozisyon alınmalıdır.
- Baş iki el arasına alınarak veya bir koruyucu (yastık, kitap vb.) malzeme ile korunmalıdır. Sarsıntı geçene kadar bu pozisyonda beklenmelidir.
- Güvenli bir yer bulup, diz üstü ÇÖK, başını ve enseni koruyacak şekilde KAPAN, düşmemek için sabit bir yere TUTUN.
- Merdivenlere ya da çıkışlara doğru koşulmamalıdır.
- Balkona çıkılmamalıdır.
- Balkonlardan ya da pencerelerden aşağıya atlanmamalıdır.

9. Kesinlikle asansör kullanılmamalıdır.
10. Kibrit, çakmak yakılmamalı, elektrik düğmelerine dokunulmamalıdır.
11. Tekerlekli sandalyede isek tekerlekler kilitlenerek baş ve boyun korumaya alınmalıdır.
12. Sarsıntı geçtikten sonra elektrik, gaz ve su vanaları kapatılmalı, soba ve ısıtıcılar söndürülmelidir.
13. Diğer güvenlik önlemleri alınarak gerekli olan eşya ve malzemeler alınarak bina daha önce tespit edilen yoldan derhal terk edilip toplanma bölgesine gidilmelidir.
14. Acil durum toplanma noktasına ulaştığımızda binada çökme/yıkılma meydana gelmiş ve mahsur kalanlar var ise toplanma bölgesindeki yetkililere / arama kurtarma ekiplerine bilgi verin. Yetkililerden gelen talimatlara uyun.
15. Acil durumlar dışında hatları meşgul etmemek için cep telefonu kullanmayın.
16. Artçı sarsıntılara karşı hazırlıklı olun.
17. Çevredeki hasar almış bina, yapı ve elektrik hatlarından uzak durun.
18. Güvenli olduğu bilgisi verilmedikçe, binaya veya riskli alana geri dönmeyin!

DEPREM ANINDA AÇIK ALANDAYSANIZ;

1. Enerji hatları ve direklerinden, ağaçlardan, diğer binalardan ve duvar diplerinden uzaklaşılmalıdır. Açık arazide çömelerek etraftan gelen tehlikelere karşı hazırlıklı olunmalıdır.
2. Toprak kayması olabilecek, taş veya kaya düşebilecek yamaç altlarında bulunulmamalıdır. Böyle bir ortamda bulunuluyorsa hızlı şekilde güvenli bir ortama geçilmelidir.
3. Binalardan düşebilecek baca, cam kırıkları ve sıvalara karşı tedbirli olunmalıdır.
4. Toprak altındaki kanalizasyon, elektrik ve gaz hatlarından gelecek tehlikelere karşı dikkatli olunmalıdır.
5. Tsunami riskine karşı deniz kıyısından uzaklaşılmalıdır.

DEPREM ANINDA ARAÇ KULLANIYORSANIZ;

1. Sarsıntı sırasında karayolunda seyir halindeyseniz;
  - Bulduğunuz yer güvenli ise; yolu kapatmadan sağa yanaşıp durulmalıdır. Kontak anahtarı yerinde bırakılıp, pencereler kapalı olarak araç içerisinde beklenmelidir. Sarsıntı durduktan sonra açık alanlara gidilmelidir.
  - Araç meskun mahallerde ya da güvenli bir yerde değilse (ağaç ya da enerji hatları veya direklerinin yanında, köprü üstünde vb.); durdurulmalı, kontak anahtarı üzerinde bırakılarak terk edilmeli ve trafikten uzak açık alanlara gidilmelidir.
2. Sarsıntı sırasında bir tünelin içindeyseniz ve çıkışa yakın değilseniz; araç durdurulup aşağıya inilmeli ve yanına yan yatarak ayaklar karına çekilip, ellerle baş ve boyun korunmalıdır. (ÇÖK-KAPAN-TUTUN)
3. Kapalı bir otoparkta iseniz; araç dışına çıkılıp, yanına yan yatarak, ellerle baş ve boyun korunmalıdır.

İLK YARDIM

1. 0212 338 1122 numaralı Koç Üniversitesi acil durum hattını arayın ve durumu bildirin.
2. İlyardımcı belgeniz yok ise ve ilkyardım gerekli ise müdahale edilmemeli ortam güvenliği sağlanıp acil müdahale ekipleri beklenmelidir.
3. İlyardımcı belgeniz var ise yaralı veya yaralıların şuurlarının açık olup olmadığına bakılmalı, şokta olup olmadığı, kanamalı olup olmadığı, solunum yolunun açık olup olmadığı, kemiklerinin kırık olup olmadığı kontrol edilmelidir.

İşyeri tarafından tutanak halinde hazırlanan “İşyerinde Uyulacak İş Sağlığı ve Güvenliği Kuralları Taahhütnamesini” okudum. Bir suretini aldım, diğer suretini de özlük dosyama konulmak üzere işyerine verdim. Tutanakta açıklanan kurallara uyacağımı beyan ve kabul ederim.

<u>TARİH</u>	:
<u>TEBLİĞ EDEN</u>	:
TC Kimlik No	:
Adı Soyadı	:
İmza	: